

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ „НЕОФИТ РИЛСКИ“

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационния труд
на Валери Николаев Пастармаджиев,
редовен докторант към катедра „Музика“ при Факултета по изкуствата,
Югозападен университет „Неофит Рилски“,
на тема: ИЗПОЛЗВАНЕ НА КОМПЮТЪРНИ ТЕХНОЛОГИИ
ПРИ ОБУЧЕНИЕТО ПО МУЗИКА В III И IV КЛАС НА
ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНОТО УЧИЛИЩЕ
за присъждане на образователната и научна степен „доктор“
по шифър 1.3.

Рецензент: проф. д.изк. Клер Леви, Институт за изследване на изкуствата – БАН

Настоящата рецензия е изготвена въз основа на решението на Научно жури, документирано със заповед № 3338/19.12.2017 г. на ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Благоевград, доц. д-р Борислав Юруков.

1. Валери Николаев Пастармаджиев е роден на 26 март 1981 г. в гр. Стара Загора. През 2010 г. придобива образователно-квалификационна степен „бакалавър“ в катедра „Поп и джаз изкуство“ (специалност бас китара), а през 2012 г. – магистърска степен по „Медийна композиция и електроакустична музика“ в „Теоретико-композиторски и диригентски факултет“ при НМА „Проф. Панчо Владигеров“. От 2015 г. е редовен докторант по „Методика на обучението по музика“ в катедра „Музика“, Факултет по изкуствата, ЮЗУ „Неофит Рилски“. Професионалната му биография включва забележително широк кръг музикантски дейности. Участва като инструменталист в различни творчески проекти, автор е на филмова музика в областта на документалното кино, преподава уроци по бас китара и контрабас, а от 2017 г. води лекции по

дисциплините „Теория на музикалните елементи“, „Солфеж“, „Музикална акустика“ и „Тренинг на музикалния слух“ в катедра „Музика“ при ЮЗУ „Неофит Рилски“.

2. Дисертационният труд на Валери Пастармаджиев има ясно поставена цел, свързана с новите предизвикателства в развитието на музикално-педагогическите методи за обучение в общообразователното училище. Този род проблематика е мотивирана, по думите на автора, от широкото навлизане на компютърните технологии в съвременния бит, довело до „...коренна промяна в средата, навиците и очакванията на подрастващите поколения“ (с. 2), а следователно и до интереса към търсенето на нови педагогически подходи в системата на образованието. В този смисъл трудът насочва вниманието не толкова към съдържателните параметри на музикално-педагогическия процес, колкото към това *как* на практика да се оптимизира неговата ефективност посредством потенциала на новите технологии. Актуалният тематичен профил тук има пряко отношение към широк кръг тясно специализирани познавателни и методически задачи както с теоретична, така и с приложна ориентация.

Разработката (в обем 259 страници) е логично структурирана и включва увод, три основни глави, заключение, ползвана литература (с общо 92 български и англоезични заглавия и 23 интернет източници) и 19 приложения. Дисертантът локализира изследването в средата на определена възрастова група (III и IV клас на общообразователното училище). С опора върху емпиричен експеримент, съобразен с действащите държавни образователни стандарти на МОН, текстът представя научно обоснована теза относно целесъобразността и предимствата на новите технологични методи в създаването и

приложението на специализирани образователни материали, чиито информационни, педагогически и атрактивни аспекти са съобразени с психологията и особеностите на съответната възрастова група.

3. В хода на изследването дисертантът разкрива задълбочени познания с отношение към третираната проблематика. Свидетелство в този смисъл са референциите към актуални литературни източници, учебни програми, държавни документи, сравнителни таблици, статистически данни, интерактивни проекти осъществени у нас и в чужбина и пр., ползвани не просто формално, а като необходима и надеждна теоретична база за дефиниране на възлови понятия, изследователски методи, сравнителни наблюдения, отправни тези и пр. Тук бих посочила, например, обстойното въвеждане на възприетото ключово понятие ИКТ (информационни и комуникационни технологии) в контекста на необратимите процеси, характерни за „информационното общество“ (разгледани впрочем сравнително, от гледна точка на тяхната специфика у нас и в други държави членки на ЕС). Пак в същата насока прави впечатление логично обосноваването поглед относно трансформацията в приоритетите в сферата на образованието у нас в началото на XXI век, аргументацията относно валидността на предпоставките за ефективно въвеждане на ИКТ в общообразователното училище и пр.

4. С оглед на поставените цели и задачи избраната методика стъпва върху широк набор от утвърдени научно-изследователски подходи: културно-исторически, сравнителни, социологически (вкл. анкетни карти, тестове, комбинация на количествени и качествени показатели), психологически, интерпретативни. Така анализът се разполага в контекста на една достатъчно гъвкава интердисциплинарна

перспектива, която осмисля в широта динамичните връзки между общото и конкретното, между водещата научна идея и предлаганите практически решения.

5. Авторефератът съответства на основните положения, изложени в дисертационния труд.

6. Сред приносните страни на дисертационния труд бих открила преди всичко комплексните качества на емпиричния експеримент (представен в трета глава). Експериментът, проведен в три различни по тип града (София, Благоевград и Дупница), е плод на компетентно разработен цялостен модел от показатели за изследване на ефективността от прилагане на ИКТ в обучението по музика в общообразователното училище, включващ трите основни елемента на ИКТ: хардуер, софтуер и свързаност. Апробираните електронни материали за подпомагане на преподаването на определени уроци по музика за III и IV клас потвърждават в редица насоки основната теза на изследването. Бих открила научната стойност и на преобладаващата част от приложенията, които надлежно илюстрират – и визуално, и в съдържателен план, – практически аспекти на проведения експеримент. Намирам за особено ценни и някои изводи в заключението, особено що се отнася до факта, че новите технологии не само променят методите на преподаване и учене в началните и средни училища. По думите на автора, „тяхното използване в образователния процес е неизменна част от една доста по-мощна социална и културна трансформация, която вече е настъпила сред младите поколения“ (с. 162). Справедливо е отбелязана необходимостта от повишаване на квалификацията и дигиталната култура на педагозите по музика (вкл. по отношение на музикалните технологии в обучението по музика, работа с определен

софтуер, владеене на английски език и пр.). Както се подчертава, решаващият фактор за ефективното прилагане на ИКТ е „в тясна зависимост от конкретния начален учител или музикален педагог“ (с. 161). Съдейки от някои страни на преобладаващата практика в общообразователното училище, бих добавила, че това наблюдение има и по-широки значения, включително по отношение на необходимостта от подобряване на общокултурните и общомузикалните компетенции на педагозите по музика.

7. Сама по себе си темата за въвеждането на компютърните технологии в системата на образованието не е нова, но избраният аспект на този род проблематика има иновативен характер. За самостоятелния характер на изследването и личния принос на дисертанта говорят редица качества на изложението: задълбочено и логично аналитично мислене, умение да се проблематизира и полемизира по поставените въпроси, доросъвестна работа с литературните източници и статистическите данни, висока степен на компютърна грамотност и пр. Тук, разбира се, трябва да се подчертае ролята и на научния ръководител доц. д-р Мария Горанова, чиято възискателност, професионални компетенции и критерии несъмнено са рефлектирали върху постигането на висок научен резултат.

8. Публикациите по темата (текстове, представени на специализирани музикално-педагогически форуми у нас и в чужбина) излагат основни идеи, заложили в дисертационния труд.

9. Ще подчертая, че изследването притежава качества, заради които си струва да бъде издадено в помощ на музикално-педагогическата общност у нас. В този смисъл бих отбелязала (не в критичен, а в пожелателен план), че доколкото то засяга историята и традициите в

областта на музикалното възпитание в българското училище, дискусията в тази насока търпи евентуално разширение. Идеята за просветителския патос и еволюцията на музикално-педагогическата мисъл в контекста на българската културна ситуация има своята сложна история, която несъмнено предпоставя и патоса на част от идеите, изложени в настоящето изследване.

10. В заключение: като имам предвид актуалния тематичен профил, сериозните приноси страни и практически ориентирания характер на дисертационния труд, убедено предлагам на научното жури да присъди на Валери Николаев Пастармаджиев образователната и научна степен „доктор”.

26.01. 2018 г.
София

Член на научното жури:
(проф. д.изк. Клер Леви)